

Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti eljárás

A közhasznú tevékenységet végző szervezet hozzájárul a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez, amennyiben az előző évről szóló közhasznúsági melléklet célcsoportra vonatkozó adatai alapján a szervezet szolgáltatásai a szervezet testületi tagjain, munkavállalóin, önkéntesein kívül más személyek számára is hozzáférhetőek.

Közhasznú szervezetté minősíthető az a Magyarországon nyilvántartásba vett közhasznú tevékenységet végző szervezet,

- mely létesítő okirata megfelel a 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezéseinek,
- tisztségviselői nyilatkoztak az Ectv.-ben foglalt kizáró és összeférhetetlenségi körülmények tekintetében,
- előző két lezárt üzleti év beszámolója, illetve közhasznúsági melléklete alapján igazolja, hogy megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik.

Tehát a szervezet nyilvántartásba vétele iránti kérelemmel egyidejűleg közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelem nem terjeszthető elő, mert a közhasznúság megállapítása iránti feltételeket kizárólag a már **két** lezárt üzleti év beszámolójával rendelkező szervezet tudja igazolni.

Megfelelő erőforrással a szervezet rendelkezik, mely esetében előző két lezárt üzleti év vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- a) az átlagos éves bevétele meghaladja az egymillió forintot, vagy
- b) a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- c) a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) – a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül – eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét.

Megfelelő társadalmi támogatottság mutatható ki annál szervezetnél, amelyiknek az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- a) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri az 54. § szerinti bevétel nélkül számított összes bevétel kettő százalékát, vagy
- b) a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a két év átlagában, vagy
- c) közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően.

Mindezek a szervezet beszámoló adataiból állapíthatók meg.

Közhasznú jogállású szervezetek létesítő okiratának tartalma

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény) azon túl, hogy 32§-ban meghatározza, hogy milyen feltételeknek kell megfelelnie a szervezetnek, hogy közhasznú minősítést szerezhessen, a 33§-34§ rendelkezéseiben írja elő, hogy a közhasznú szervezet a létesítő okiratának, mik a kötelező tartalmi elemei:

A közhasznúsági nyilvántartásba vételhez a szervezet létesítő okiratának tartalmaznia kell, hogy a szervezet:

- milyen közhasznú tevékenységeket folytat, e közhasznú tevékenységek, mely közfeladatokhoz kapcsolódóan végzi, továbbá, hogy e közfeladatok teljesítését mely jogszabályhelyek írják elő.
(A teljesség igénye nélkül a leggyakoribb közhasznú tevékenységeket jogszabályi jelöléssel alább megadjuk)
- amennyiben tagsággal rendelkezik a szervezet - nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból;
- gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott alapcél szerinti tevékenység megvalósítását nem veszélyeztetve végez
- gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja;
- közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

A törvény különbséget tesz a szervezetek létesítő okiratának tartalmában aszerint, hogy a szervezet döntéshozó szerve több tagú, vagy egy tagból áll.

Amennyiben több tagú a döntéshozó szerv az ülései nyilvánosak, amely nyilvánosság jogszabályban meghatározott esetekben korlátozható.

A több tagból álló döntéshozó szerv esetén a közhasznú szervezet létesítő okiratának tartalmaznia kell

- a) az ülésezés gyakoriságára - amely évi egy alkalomnál kevesebb nem lehet -, az ülések összehívásának rendjére, a napirend közlésének módjára, az ülések nyilvánosságára, határozatképességére és a határozathozatal módjára,
- b) a közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek összeférhetetlenségére,
- c) ha a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását ellenőrző felügyelő szerv létrehozása vagy kijelölése kötelező, ennek létrehozására, hatáskörére és működésére, valamint
- d) a közhasznú szervezet éves beszámolója jóváhagyásának módjára vonatkozó szabályokat.

A közhasznú szervezet létesítő okiratának vagy - ennek felhatalmazása alapján - belső szabályzatának rendelkeznie kell

- a) olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntésre jogosult szerv döntésének tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők számaránya (ha lehetséges, személye) megállapítható,
- b) a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
- c) a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, valamint
- d) a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámolóinak közlésének nyilvánosságáról.

Az egy tagból (személyből) álló döntéshozó szerv esetén a döntéshozatalt megelőzően e tag (személy) köteles - a személyi kérdésekkel kapcsolatos döntéseket kivéve - a felügyelő szerv, valamint a felelős személyek véleményének megismerése érdekében ülést összehívni, vagy írásos véleményüket beszerezni. Az írásos vélemények, illetve az ülésről készült jegyzőkönyvek nyilvánosak.

Az egy tagból (személyből) álló döntéshozó szerv esetén a létesítő okiratnak rendelkeznie kell

- a) véleményezési jog gyakorlásának módjáról,
- b) abban az esetben, ha a véleményezési jogot ülésen gyakorolják - a határozatképesség kivételével – szabályozni kell az ülésezés gyakoriságát, az ülések összehívásának rendjét, a napirend közlésének módját, az ülések nyilvánosságára és a határozathozatal módjára vonatkozóakat,
- c) a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
- d) a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről
- e) a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámoló közlésének nyilvánosságáról.
- f) olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntésre jogosult szerv döntésének tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők számaránya (ha lehetséges, személye) megállapítható,
- g) a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
- h) a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, valamint
- i) a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámoló közlésének nyilvánosságáról.

A bírósági gyakorlat szerint a Civil törvény alábbi rendelkezését szó szerint kell idézni a létesítő okiratban:

A döntéshozó szerv, valamint az ügyvezető szerv határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján

a) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy

b) bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nem lehet a felügyelő szerv elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

a) a döntéshozó szerv, illetve az ügyvezető szerv elnöke vagy tagja (ide nem értve az egyesület döntéshozó szervének azon tagjait, akik tisztséget nem töltenek be),

b) a közhasznú szervezettel e megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,

c) a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül - kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott cél szerinti juttatást -, illetve

d) az a)-c) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója.

A közhasznú szervezet megszűnését követő három évig nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a személy, aki korábban olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője volt - annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig -,

a) amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,

b) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,

c) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,

d) amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette vagy törölte.

(2) A vezető tisztségviselő, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

A közhasznú szervezet a gazdálkodása során elért eredményét nem oszthatja fel, azt létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére kell fordítania.

A közhasznú szervezet a vezető tisztségviselőt, a támogatót, az önkéntest, valamint e személyek közeli hozzátartozóját - a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető szolgáltatások, illetve az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő juttatások kivételével - cél szerinti juttatásban nem részesítheti.

A közhasznú szervezet bármely cél szerinti juttatását - a létesítő okiratban meghatározott szabályok szerint - pályázathoz kötheti. Ebben az esetben a pályázati felhívás nem tartalmazhat olyan feltételeket, amelyekből - az eset összes körülményeinek mérlegelésével - megállapítható, hogy a pályázatnak előre meghatározott nyertese van (színlelt pályázat). Színlelt pályázat a cél szerinti juttatás alapjául nem szolgálhat.

A közhasznú szervezet váltót, illetve más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsáthat ki.

A közhasznú szervezet gazdasági-vállalkozási tevékenységének fejlesztéséhez közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel.

A közhasznú jogállás előnyei:

- Közhasznú jogállású szervezet jogosult használni a közhasznú megjelölést,
- Állami, közigazgatási, költségvetési szerv közszolgáltatási szerződést kizárólag közhasznú jogállású civil szervezettel köthet,
- A közhasznú szervezeteket, valamint az e szervezeteket támogatókat külön jogszabály alapján adó- és illetékmentesség vagy adó- és illetékkedvezmény illeti meg.

A közhasznú jogállás hátrányai:

- Kettős könyvvitel,
- Nyilvánosság (döntéshozó szerv ülései nyilvánosak, működési adatai, beszámolói, szolgáltatásai nyilvánosak, döntések érintettekkel való közlése, iratbetekintés),
- Többlet adminisztráció.

Leggyakoribb közhasznú tevékenységek:

Állatvédelem

- Magyarország helyi önkormányzatáról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13 § (1) 11, 19.;
- Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXV törvény 43§/A (2)

Ár- és belvízvédelem ellátáshoz kapcsolódó tevékenység

- A vízgazdálkodásról szóló 1995 évi LVII törvény 1§(1)

Bűnmegelőzés és áldozatvédelem, családon belüli erőszak

- Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1§ (2) c)

Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi rehabilitációs tevékenység

- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 35. § (1)-(2) és 141§(1) és 144§(1)-(2).

Emberi és állampolgári jogok védelme

- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI törvény 2. § a), b), c), d)

Fogyasztóvédelem

- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 40§(1) és 17§(2)

Gyermekek és ifjúságvédelem, gyermek és ifjúságvédelem, érdekképviselés

- A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról 1997. évi XXXI. tv. 17. § (1)

Hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése

- Az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvény 1§.

Közhasznú szervezetek számára biztosított - csak közhasznú szervezetek által igénybe vehető szolgáltatások

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 6. § a)-b)

Környezetvédelem

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) 11,19.
- Környezetvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény a 46 §(1) és 54§(2)

Közműhálózat fejlesztése, fenntartása

- A közúti közlekedésről szóló 1988 évi I. törvény 8§

Közösségi élet segítése

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 6. § a)-b)

Kulturális örökség megóvása

- A kulturális örökség védelméről 2001. évi LXIV. tv. 5 § (1).

Kulturális tevékenység

- A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről 1991. évi XX. törvény 121§ a(-b).

Kulturális és könyvtári ellátás, közösségi ház működtetése, közösségi színtér biztosítása, helyi közművelődési tevékenység támogatása

- A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 53§(1) és 74§.

-

Magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység

- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX törvény 115. § a)-i) és 163 § (1)

Munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások

- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § (1) a)-u);
- Felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. 1§ és 3§,
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 6§), 13/A.§ (1)-(2)
- Az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvény 1§.,
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról 1998. évi XXVI tv. 21§.

Nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2. § (3) és 4§ (1) a)-u)
- A felnőttképzésről szóló 2013.évi LXXVII. törvény 1§ és 3§

Rehabilitációs foglalkoztatás

- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1993. évi III. törvény 72. § (1) (2)

Sport

- A sportról szóló 2004.évi I. törvény 49§ c)-e)

Sürgősségi betegellátás, mentés, betegszállítás, mozgóórség

- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 94-96§.

Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 13. § (1) 8.
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1993. évi III. törvény 72. § (1) (2)
- A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI törvény 1§-6§.

Természetvédelem

- A természetvédelemről szóló 1996. évi III. 64§(1)

Tudományos tevékenység, kutatás

- A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény 5. § (3)

Tűzoltás, műszaki mentés

- A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 2§(2).
- A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 1. § (1)

A közhasznú jogállás megszűnése

A közhasznú szervezet hatvan napon belül köteles kérni a közhasznú nyilvántartásból való törlését, ha működése a közhasznúsági feltételek valamelyikének nem felel meg.

Az ügyészség indítványa alapján a bíróság akkor is megszünteti a közhasznú jogállást, ha a szervezet határidőn belül nem, vagy nem megfelelő tartalommal teszi közzé a számviteli beszámolóját, vagy a beszámoló alapján megállapítható, hogy nem teljesülnek a közhasznú jogállás feltételei.

Az ügyész a közhasznú szervezetekkel kapcsolatos speciális jogköre alapján indítványozhatja a bíróságnál a szervezet törlését a közhasznú nyilvántartásból, ha a törvényellenes működést vagy a vagyonfelhasználást a szervezet az ügyész felszólítására sem szüntette meg.

A közhasznú szervezet a közhasznú jogállásának megszűnésekor köteles esedékes köztartozásait rendezni, illetve közszolgáltatás ellátására irányuló szerződéséből eredő kötelezettségeit időarányosan teljesíteni.